

Construcció sostenible contra el canvi climàtic: la lliçó del cub de gel

Aquest estiu, mentre bona part d'Europa batia rècords de temperatura, un experiment amb dos cubs de gel idèntics va deixar clara una idea incòmoda: la manera com construïm decideix com resistim la calor.

Aquest estiu, mentre bona part d'Europa batia rècords de temperatura, vaig llegir un titular que em va remoure: la crisi climàtica seria molt pitjor del que se'ns explica habitualment. Ho plantejava un reportatge d'anàlisi del Col·legi de Periodistes de Catalunya que qüestiona per què els mitjans tendeixen a minimitzar l'emergència climàtica. Fa anys que a PAPIK Group pensem que la construcció sostenible contra el canvi climàtic no és una opció més dins del sector: és la resposta més seriosa que tenim a l'abast per afrontar, des de l'ofici de construir, unes onades de calor cada cop més llargues i més dures.

Aquest article neix d'aquesta reflexió. Vull explicar per què el relat sobre el canvi climàtic sol quedar-se curt, i per què nosaltres, que fa més de vint anys que construïm cases de fusta a Catalunya, tenim la certesa que la manera com construïm casa teva pot ser part de la solució i no del problema.

Quan el periodisme es queda curt davant la crisi climàtica

El reportatge parteix d'una pregunta incòmoda: si els fenòmens climàtics extrems es multipliquen cada any, per què la cobertura mediàtica sobre el canvi climàtic acumula diversos anys de retrocés? La resposta té a veure amb un fenomen que la historiadora de la ciència Naomi Oreskes va descriure com la tendència a errar pel costat del mínim drama: l'hàbit, també dins la comunitat científica, de suavitzar les prediccions més greus per no semblar alarmista.

El resultat és que moltes persones perceben el canvi climàtic com un problema llunyà, gradual i gestionable. La realitat és una altra: onades de calor que superen els 40 graus, escalfament del mar i una crisi que molts experts descriuen sense embuts. Si el relat que rebem és més moderat que l'evidència, s'entén per què costa tant actuar amb la urgència que la situació demana.

Nosaltres no som periodistes ni climatòlegs. Som una empresa constructora. Però fa dècades que veiem de primera mà com una casa mal construïda pateix la calor i com una de ben dissenyada la resisteix sense esforç. I això, per petit que sembli, també és una manera de parlar del canvi climàtic amb dades, sense exagerar ni minimitzar. El watt que menys contamina continua sent el que no s'arriba a produir.

Un cub de gel al mig del carrer que no menteix

Al maig, a Logronyo, el clúster ARIC i la Plataforma d'Edificació Passivhaus van construir dues casetes idèntiques per fora: una segons el Codi Tècnic de l'Edificació estàndard i l'altra seguint els principis Passivhaus. A dins de cadascuna hi van col·locar un bloc d'uns 989 quilos de gel. Durant tretze dies, les dues estructures van rebre sol directe sense climatització, amb temperatures exteriors de fins a 38 graus.

El desenllaç va ser contundent. A la caseta convencional, el gel es va fondre completament abans d'acabar el repte i l'interior va arribar als 26 graus. A la caseta Passivhaus encara hi quedaven 279,8 quilos de gel intactes, i la temperatura interior es va mantenir entre 6 i 15 graus durant tot l'experiment. Mateixa forma, mateix sol, mateix bloc de gel; l'única diferència era com estaven construïdes.

La prova formava part de l'Icebox Challenge, una iniciativa internacional que demostra, d'una manera molt visual, que la manera com construïm influeix directament en la nostra capacitat d'adaptar-nos a la calor.

Per què les cases passives són construcció sostenible contra el canvi climàtic

A PAPIK Group construïm des de fa més de vint anys sota l'estàndard Passivhaus. Les nostres cases Eskimohaus segueixen els mateixos principis que van permetre a la caseta de Logronyo conservar el gel:

- Aïllament tèrmic reforçat
- Absència de ponts tèrmics
- Tancaments d'altíssima qualitat
- Estanquitat a l'aire
- Ventilació mecànica amb recuperació de calor

El que va passar amb el gel és exactament el que passa amb una família dins d'una casa passiva durant una onada de calor: la calor exterior costa molt més d'entrar i la fresca interior costa molt més de sortir. Això vol dir que l'aire condicionat no ha de treballar contínuament per mantenir una temperatura confortable, perquè la mateixa envoltant de l'edifici fa gran part de la feina.

Eficiència, confort i benestar

L'eficiència energètica no és només una qüestió de factures. Viure en una casa amb grans oscil·lacions tèrmiques té un impacte directe sobre la salut i el benestar, especialment durant les onades de calor. Mantenir una temperatura interior estable no és un luxe, sinó una forma de protecció davant d'episodis climàtics cada cop més freqüents.

Cases que absorbeixen més CO₂ del que emeten

Una altra peça clau és el material. A PAPIK Group construïm amb fusta procedent de plantacions certificades que han passat dècades absorbint CO₂. La fusta actua com un magatzem de carboni: el CO₂ capturat durant el creixement de l'arbre queda emmagatzemat en l'estructura de la casa durant molts anys. Per això, una casa de fusta pot arribar a fixar més CO₂ del que s'emet durant la seva construcció.

Més enllà de les parets de casa teva

Treballem exclusivament amb fusta certificada FSC i continuem investigant materials sostenibles per reduir encara més l'impacte de cada projecte. Perquè la construcció sostenible no consisteix només a reduir el consum energètic de l'habitatge, sinó també a protegir la massa forestal, reduir la petjada territorial i disminuir la dependència dels combustibles fòssils.

Conclusió

El cub de gel de Logronyo va demostrar, d'una manera molt senzilla, que la manera com construïm té conseqüències directes sobre la nostra capacitat d'afrontar l'emergència climàtica. Per a nosaltres, la resposta passa per construir cases capaces de resistir la calor amb un consum mínim, amb materials que capturen carboni i aplicant els principis Passivhaus per garantir confort, eficiència i sostenibilitat a llarg termini.

Després de més de vint anys construint cases de fusta d'alta eficiència, preferim demostrar els resultats amb dades abans que amb promeses.